

**Suomen Journalistiliitto
Järjestökuvatutkimus 2019**

Yhteenveto tuloksista

1. Tutkimuksen toteutus

Suomen Journalistiliiton järjestökuvatutkimuksessa selvitettiin jäsenten näkemyksiä ja mielipiteitä liiton toimintaa kohtaan sekä seurata jäsenyytyväisyyden kehittymistä.

Tutkimusaineisto kerättiin sähköpostikyselynä 20.3.–3.4. 2019. Kyselykutsut lähetettiin kaikille liiton jäsenille, joiden sähköpostiosoite oli tiedossa.

Tutkimukseen vastasi 2 364 jäsentä, vastausprosentti on hyvä 20,8.

Tutkimuksen aineisto edustaa hyvin liiton jäseniä niin iän, työsuhteen kuin jäsenyhdistysten osalta. Yli 60-vuotiaat ja eläkeläiset ovat hieman aliedustettuina, kun taas 50–59-vuotiaiden ryhmässä on yliedustusta koko jäsenkuntaan verrattuna.

Tutkimuksen toteuttamisesta ja tulosten analysoinnista vastasi Infountain Oy.

Tähän yhteenvetoon on koottu tutkimuksen keskeiset tulokset:

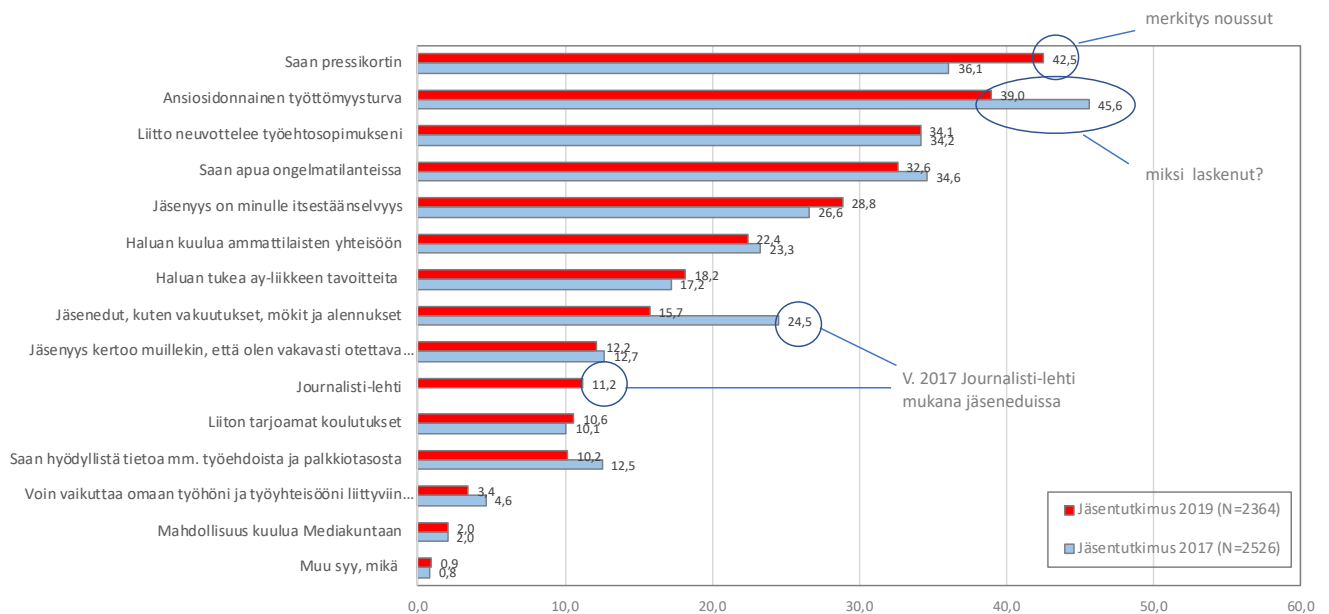
- Syyt Journalistiliittoon kuulumiselle
- Odotuksiin vastaaminen
- Journalistiliiton tärkeimmät tehtävät
- Liiton onnistuminen tehtävien hoidossa
- Tärkeimmät jäsenpalvelut ja -edut
- Suhtautuminen Journalisti-lehteen
- Liittoa kuvaavat mielikuvaominaisuudet
- Toiminnan kehityssuunta

Edellinen vastaava tutkimus tehtiin lokakuussa 2017 ja tuloksia verrataan soveltuvilta osin siihen.

2. Syyt Journalistiliittoon kuulumiselle

Alla on lueteltu joitakin syitä kuulua Journalistiliittoon? Valitse 1–3 oman jäsenyytesi kannalta tärkeintä tekijää.

Jäsenyyden syyt 2017 ja 2019 (%):

Pressikortti on ohittanut ansiosidonnaisen työttömyysturvan tärkeimpänä jäsenyyden syynä. 42 % vastaajista sijoittaa pressikortin kolmen tärkeimmän tekijän joukkoon, ansiosidonnaisen kohdalla vastaava luku on 39 %. Seuraaviksi sijoittuvat työehtosopimusneuvottelut ja avun saaminen ongelmatilanteissa, joita pitää tärkeänä kolmannes jäsenistä. Yli neljännes (29 %) pitää jäsenyyttä itsestään selvyytenä ja vajaa neljännes (22 %) mainitsee halun kuulua ammattilaisten yhteisöön.

Pressikortin merkitys on siis noussut ja ansiosidonnaisen työttömyysturvan laskenut. Mahdollisia selityksiä tälle muutokselle ovat

- Jäsenyydestä saatavat edut ja hyödyt ovat monipuolistuneet, jäsenyydessä on muutakin kuin ansiosidonnainen.
- Nuoret jäsenet ja opiskelijat eivät liity pelkän ansiosidonnaisen vuoksi: pressikortti huomattavan tärkeä.
- Työssäkävien keskuudessa työttömyyden uhka saattaa olla pienentynyt ja olo tuntuu turvallisemmalta.
- Onko pressikortin käytettävyydessä tai eduissa tapahtunut muutoksia? Pressikortin arvostus näyttää ainakin nousseen.
- Uuden mobiilisovelluksen käyttöönotto on saattanut nostaa pressikortin arvostusta ja käyttöä

Pressikortin tärkeys on noussut eniten:

- alle 30-vuotiaat
- opiskelijat
- eläkeläiset
- ruotsinkieliset jäsenet
- aikakauslehdessä työskentelevät
- asiakas-, järjestö- tai ammattilehdessä työskentelevät

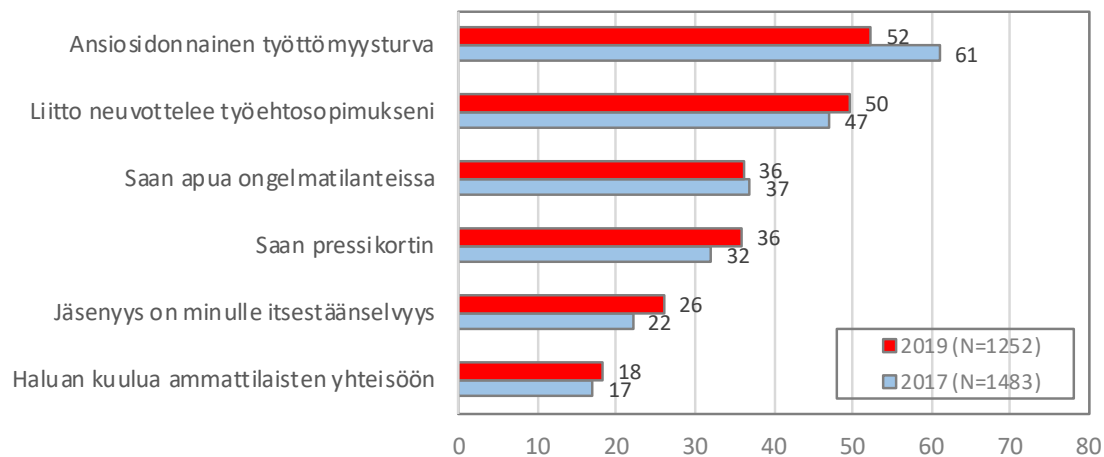
Työttömyysturvan merkitys vähentynyt eniten:

- alle 30-vuotiaat
- sanomalehdessä työskentelevät
- aikakauslehdessä työskentelevät
- YLE-SJL sopimusala

Liittoon kuulumisen syyt vaihtelevat vastaajaryhmittäin. Nämä erot kuvastavat jäsenryhmien erilaisia tarpeita ja odotuksia, eikä Journalistiliitto olekaan tässä suhteessa täysin yhtenäinen. Parhaiten jäsenryhmien erilaisia motiiveja kuvastaa jäsenten ammattiasema.

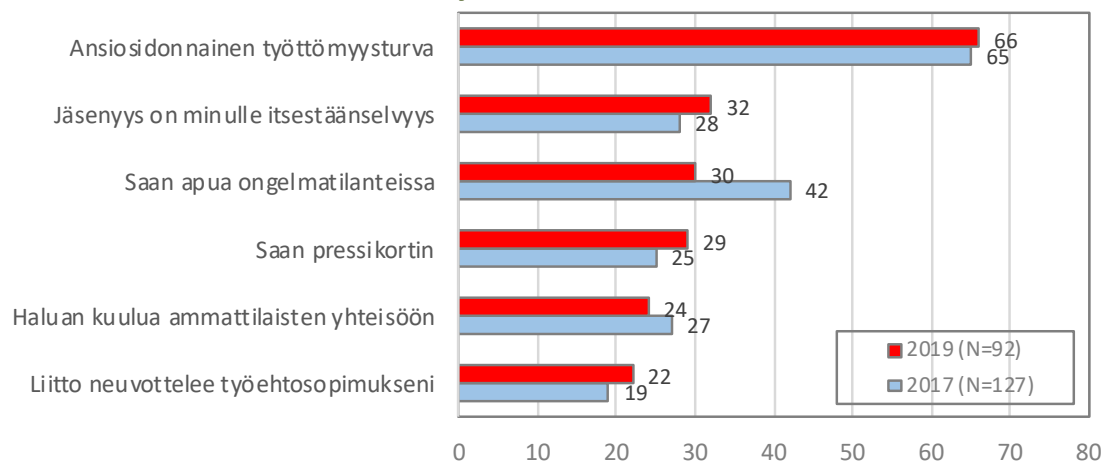
Vakinaisessa työsuhteessa olevat korostavat ansiosidonnaisen työttömyysturvan ja työehtosopimusneuvottelujen merkitystä. Erityisesti työehtosopimusneuvottelujen merkitys on selvästi suurempi kuin muissa ryhmissä. Ansiosidonnaisen työttömyysturvan merkitys on laskenut edelliseen tutkimukseen verrattuna.

Toistaiseksi voimassa oleva työsuhde

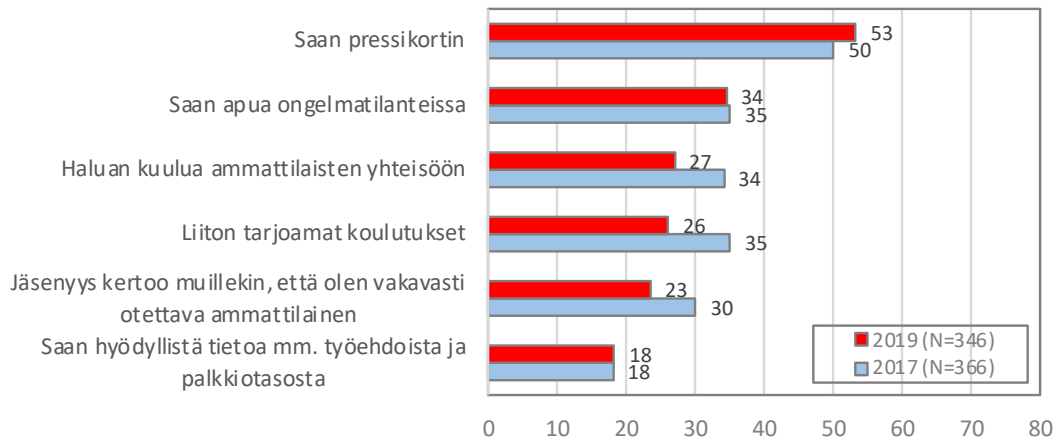
Työttömät ja lomautetut pitävät ansiosidonnaista työttömyysturvaa selvästi tärkeimpänä tekijänä jäsenyydessä. Avun saaminen ongelmatilanteissa ei jostain syystä tunnu aivan yhtä tärkeältä kuin vuonna 2017, mutta pressikortin merkitys on hieman noussut. Journalistien yhteisöön kuuluminen on tärkeämpää kuin työsuhteessa oleville.

Työtön tai lomautettu

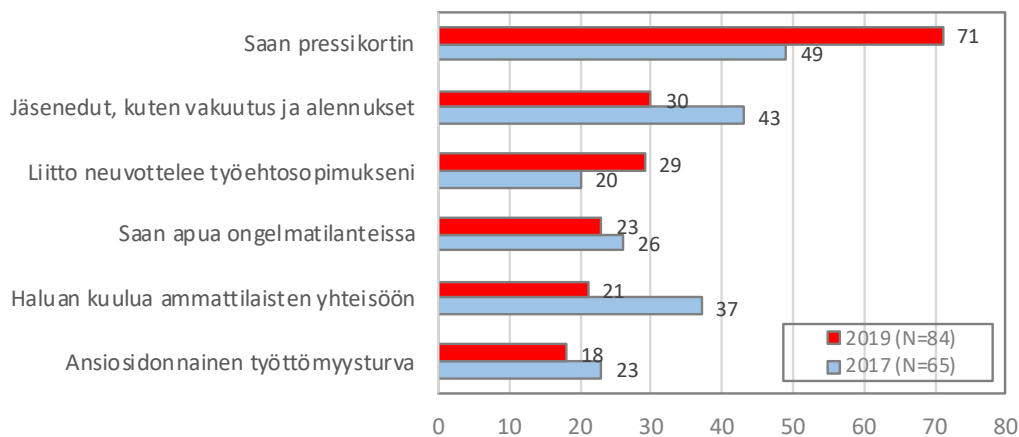
Freelancerien ja yrittäjien tarpeet ja motiivit eroavat työsuhteessa olevista tai työttömistä jäsenistä. Tärkein jäsenyyden syy on pressikortti ja jäsenyhteisössä korostuu yhteisöllisyyden merkitys eli halu kuulua ammattilaisten yhteisöön, koulutukset ja jäsenyyden tuoma ammatillinen status (jota pressikortti usein käytännössä ilmentää). Ansiosidonnaisella työttömyysturvalla ja tes-neuvotteluilla on vähäinen merkitys, mutta avun saamista ongelmatilanteissa arvostetaan.

Freelancer, yrittäjä

Opiskelijat arvostavat erityisesti pressikorttia, muut jäsenyyden syyt mainitaan selvästi harvemmin. Jäsenedut, työehtosopimusneuvottelut ja avun saaminen ongelmatilanteissa sijoittuvat pressikortin jälkeen seuraaville sijoille. Pressikortin tärkeys on noussut selvästi opiskelijoiden keskuudessa. Jäsenetujen merkitys ei ole välttämättä sinällään laskenut, vaan muutos johtuu todennäköisesti siitä, että Journalisti-lehti oli vuonna 2017 mainittuna jäsenetujen joukossa ja tänä vuonna omana kohtanaan.

Opiskelija

Eläkeläisten keskuudessa jäsenyys koetaan selvästi useammin itsestään selvyytenä (58 % eläkeläisjäsenistä). Toiseksi tärkein syy on pressikortti (50 %), jonka merkitys on noussut. Myös halu kuulua ammattilaisten yhteisöön mainitaan keskimääräistä useammin, kun taas työttömyysturva, työehtosopimukset ja avun saaminen ongelmatilanteissa eivät ole yhtä tärkeitä eläkeläisille kuin jäsenille yleensä.

Jäsensuhteen merkitystä ja jäsenyyden syitä kartoitettiin tarkemmin avoimella kysymyksellä: vastaajia pyydettiin kertoman omin sanoin, mikä heille on tärkeää Journalistiliiton jäsenyydessä.

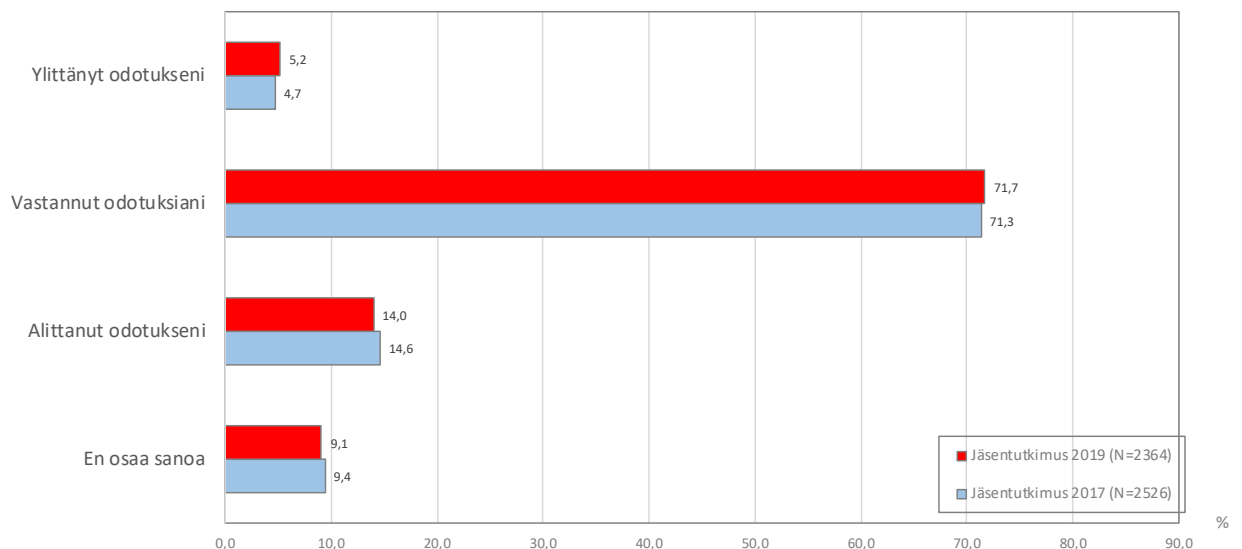
Vastausten perusteella jäsenyydessä arvostetaan erityisesti vahvaa yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta alan ammattilaisten kesken sekä liiton tuomaa turvaa (työttömyysturva, avun saaminen, neuvonta). Monille liittoon kuulumisen on sinällään itseisarvo ja ammattikunnan etujen puolustaminen koetaan tärkeäksi.

- Saa apua ongelmatilanteissa, tuki ja neuvonta ongelmiin
- Yhteisöllisyys, journalistien yhteisö, "olla samaa porukkaa"
- Jäsenten etujen puolustaminen ja ajaminen, ajaa ammattikunnan etuja
- Ammatti-identiteetti, ammatillinen status, "oikea journalisti"
- Ammatillinen järjestäytyminen, ay-toiminta tärkeää, "liittoon pitää kuulua"
- Tes-, työehto-, palkka- tai vastaavat neuvottelut
- Ajan tasalla pysyminen, saa tietoa ajankohtaisista aiheista ja alan kehityksestä
- Koulutus, seminaarit
- Pressikortti
- Työttömyysturva, ansiosidonnainen päiväraha

3. Odotuksiin vastaaminen

Onko Journalistiliiton toiminta vastannut omia odotuksiasi?

Kaikki vastaajat 2017 ja 2019 (%):

Journalistiliiton toiminta vastaa hieman paremmin jäsenten odotuksiin kuin v. 2017, joskin muutos on pieni. Kaiken kaikkiaan kolme neljästä vastaajasta (77 %) sanoi, että liiton toiminta on joko ylittänyt tai vähintäänkin vastannut omia odotuksia. Tässä suhteessa jäsenet ovat tyytyväisiä liiton toimintaan. Odotuksissaan pettäneitä on 14 % jäsenistä.

Alittanut odotukseni vastauksia annetaan kuitenkin enemmän kuin ylittänyt odotuksia, mikä kertoo etteivät kaikki jäsenet ole tyytyväisiä liittoon.

Jäsentytyväisyyttä voidaan tarkastella saldoluvun kautta. Kun "Ylittänyt odotukset" vastausten määrästä (5 %) vähennetään "Alittanut odotukset" vastausten (14 %) määrä, saldoluvuksi saadaan -9 (5 - 14 = -9).

Saldoluku on negatiivinen, koska "Alittanut vastauksia" on enemmän kuin "Ylittänyt odotukset" vastauksia

Keskimääräistä tyytymättömmämpiä ovat miehet, 50–59-vuotiaat, alalla yli 20 vuotta olleet ja työttömät jäsenet.

Avoimen palautteen perusteella tyytyväisyyttä nostavia tekijöitä ovat esimerkiksi

- Avun saaminen ongelmatilanteissa, erityisesti lakipalvelut ja –neuvonta
- Koulutukset, kurssit, tilaisuudet
- Journalisti-lehti: pitää ajan tasalla, parantunut laatu
- Tiedotustoiminta ja viestintä ("pitää jäsenet ajan tasalla")
- Liiton aktiivisuus ja kannanotot
- Pyrkimys edistää freelancereiden ja pätkätyöläisten asemaa
- Henkinen selkänöja, turvallisuuden tunteen lisääminen
- Jäsenedut, esim. lomamökit ja vakuutukset
- Jäsenedistysten toiminta
- Työehtosopimus- ja palkkaneuvottelut
- Journalismin ja sananvapauden puolustaminen

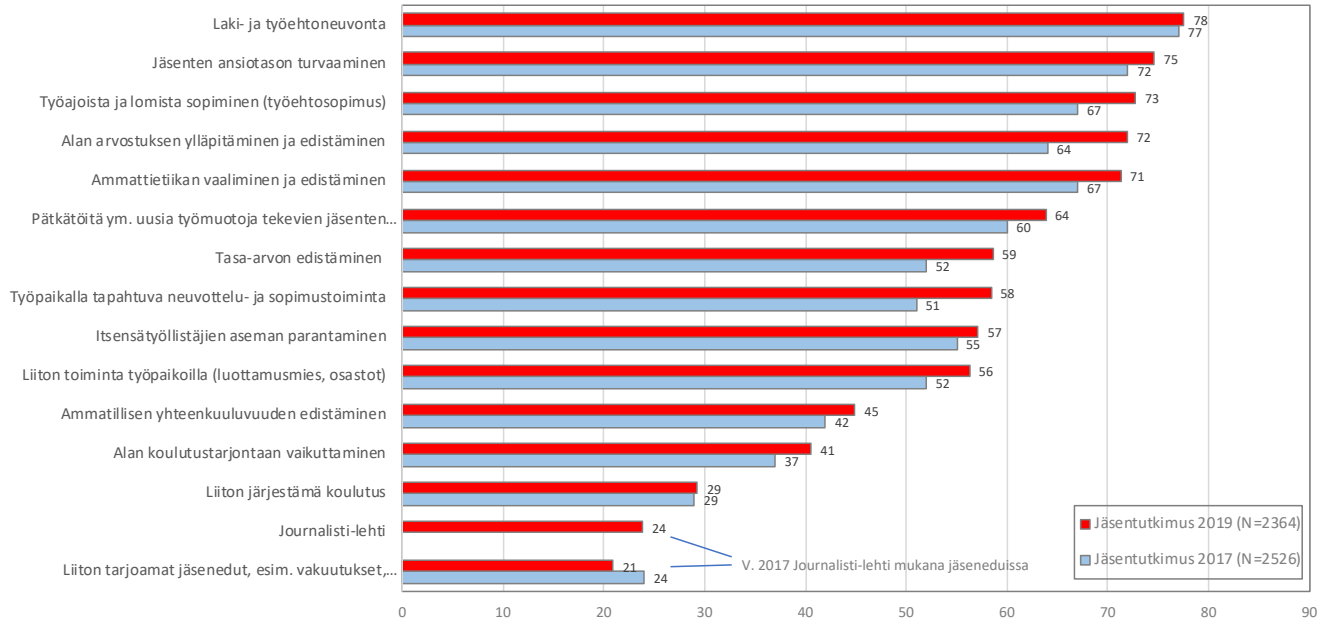
Toisaalta tyytymättömyyttä herättäviä asioita ovat mm.

- Jäsenmaksun kalleus, vastineen saaminen jäsenmaksulle
- Heikko edunvalvonta, hampaattomuus esim. yt- ja palkkaneuvotteluissa
- Freelancereiden ja pätkätyöläisten aseman ajaminen ja edistäminen ("teot ja puheet ei kohtaa")
- Pieni ja heikko liitto, ei riittävästi näkyvyyttä ja vaikutusvaltaa
- Helsinki-keskeisyys
- Jäsenryhmien eriarvoisuus, toimittajien suosiminen
- Vastakkainasettelut: esim. journalismi vs. viestintä, printti vs. digitaalinen media
- Ay-toiminnan sisäänlämpiävyys ja byrokraattisuus ("hankala päästä mukaan")

4. Journalistiliiton tärkeimmät tehtävät

Kuinka tärkeänä pidät Journalistiliiton seuraavia tehtäviä? Vastaa asteikolla 4 = erittäin tärkeä, 1 = tarpeeton

Erittäin tärkeä tehtävä / Kaikki vastaajat 2017 ja 2019 (%)

Huomionarvoista on, että monia tehtäviä pidetään nyt tärkeämpänä kuin vuonna 2017. Tämä saattaa kertoa siitä, että jäsenten vaatimukset ja toiveet liittoa kohtaan ovat kasvaneet tai monipuolistuneet: ts. liitolta odotetaan enemmän kuin ennen.

Laki- ja työsuhteneuvonta sekä jäsenten ansiotason turvaaminen ovat edelleen kaksi tärkeintä tehtävää, eikä niiden osalta ole tapahtunut olennaista muutosta. Sen sijaan työajoista ja lomista sopiminen, alan arvostuksen ylläpitäminen ja ammattietiikan vaaliminen koetaan aiempaa tärkeämmiksi.

Työsuhteessa olevien ja freelancereiden ja yrittäjien välillä on joitakin mainitsemisen arvoisia eroja:

Työsuhteessa olevien mielestä tärkeämpiä asioita ovat

- jäsenten ansiotason turvaaminen
- työajoista ja lomista sopiminen
- liiton toiminta työpaikoilla
- työpaikalla tapahtuva sopimus- ja neuvottelutoiminta

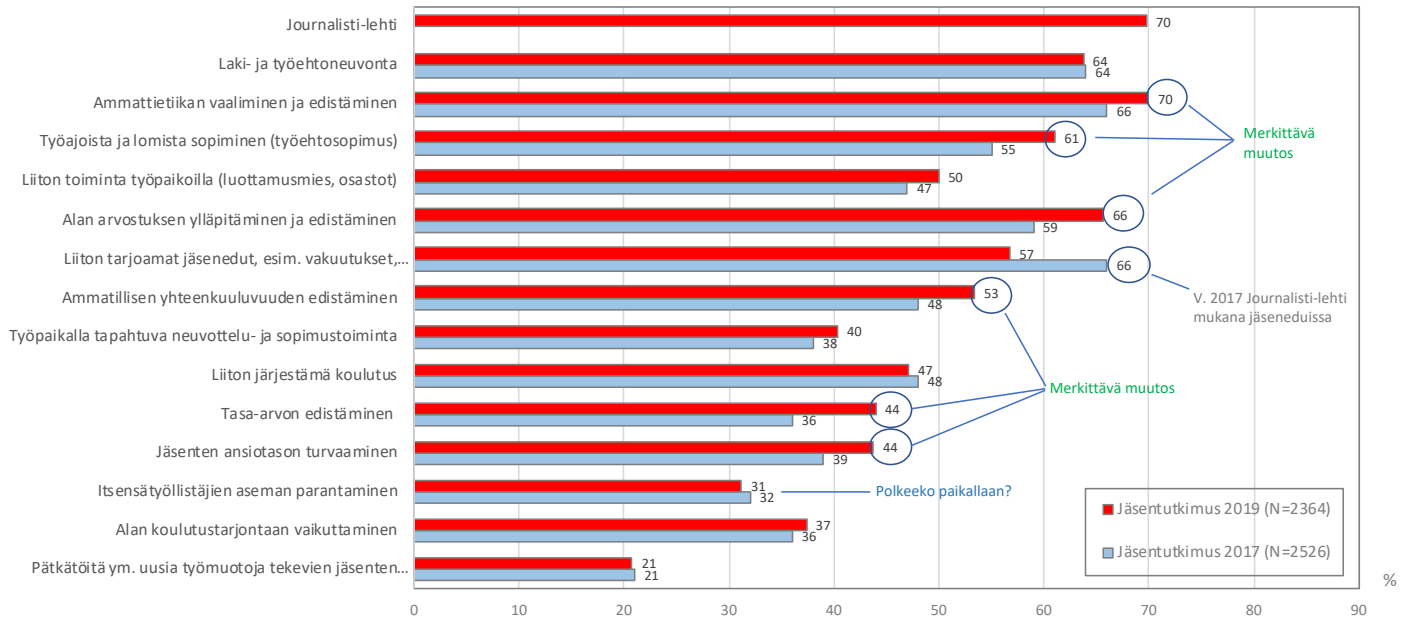
Freelancerit pitävät seuraavia asioita työsuhteessa olevia tärkeäimpinä:

- itsensätyöllistäjien aseman parantaminen
- pätkätöitä ym. uusia työmuotoja tekevien jäsenten edunvalvonta
- alan koulutustarjontaan vaikuttaminen
- liiton järjestämä koulutus

5. Liiton onnistuminen tehtävien hoidossa

Miten liitto on mielestäsi onnistunut näissä tehtävissä? Vastaa asteikolla 4 = toiminta on kiitettävää, 1 = toiminta on heikkoa.

Toiminta on kiitettävää tai hyvää/ Kaikki vastaajat 2017 ja 2019

Tyytyväisyys Journalistiliiton toimintaan on noussut ja liitto on jäsenten mielestä onnistunut aiempaa paremmin tehtävien hoitamisessa. Selkeästi parantuneita osa-alueita ovat:

- Ammattietiikan vaaliminen ja edistäminen
- Työajoista ja lomista sopiminen
- Alan arvostuksen ylläpitäminen ja edistäminen
- Ammatillisen yhteenkuuluvuuden edistäminen
- Tasa-arvon edistäminen
- Jäsenten ansiotason turvaaminen

Sen sijaan tärkeinä pidetyistä asioista itsensä työllistäjien aseman parantaminen ja pätkätöitä tekevien jäsenten edunvalvonta saavat edelleen suhteellisen vähän hyviä arvosanoja.

Liiton tarjoamien jäsenetujen osalta kysymyksenasettelu ei ole täysin vertailukelpoinen: Journalisti-lehti oli edellisessä tutkimuksessa osana jäsenetuja, nyt se oli mukana omana kohtanaan.

Yleisesti ottaen Journalistiliitto on jäsenten mielestä onnistunut tehtäviensä hoidossa jokseenkin hyvin. Viidestätoista tehtävästä 11 saa selvästi enemmän kiitettäviä ja hyviä arvosanoja kuin keskinkertaisia ja huonoja. Kahden tehtävän osalta Journalistiliitto voisi onnistua jäsentensä mielestä paremminkin.

Yli puolet vastaajista antaa seitsemälle tehtävälle joko kiitettävän tai hyvän arvosanan:

Journalisti-lehti	70 %
Ammattietiikan vaaliminen ja edistäminen	70 %
Alan arvostuksen ylläpitäminen ja edistäminen	66 %
Laki- ja työsuhdeneuvonta	64 %
Työajoista ja lomista sopiminen	61 %
Liiton tarjoamat jäsenedut	57 %

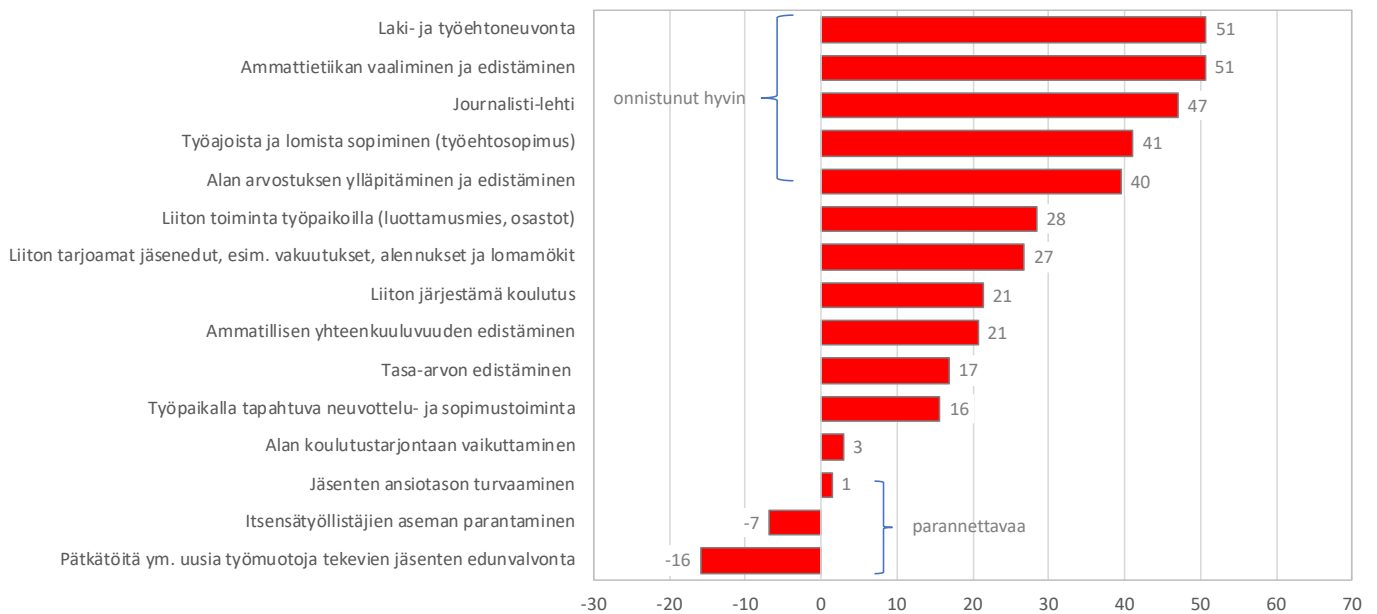
Ammatillisen yhteenkuuluvuuden edistäminen 53 %

Eniten heikkoja arvosanoja saavat

Pätkätöitä tekevien jäsenten edunvalvonta 13 %
 Jäsenten ansiotason turvaaminen 10 %
 Itsensätyöllistäjien aseman parantaminen 10 %

Tehtävissä onnistumista kannattaa tarkastella **hyvien ja huonojen arvosanojen erotuksen** kautta. Erotus kertoo missä on onnistuttu hyvin ja missä on parantamisen varaa.

Erotus: Toiminta kiitettävää tai hyvää – Toiminta keskinkertaista tai huonoa

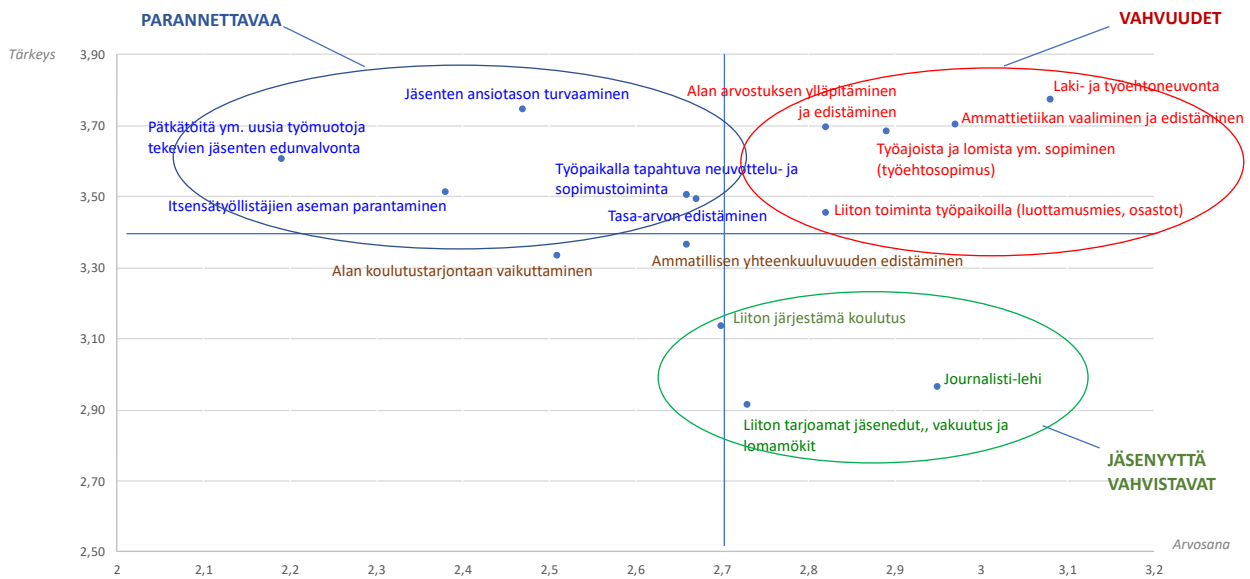

Jäsenten mielestä liitto on onnistunut parhaiten laki- ja työehtoneuvonnassa. Myös ammattietiikan vaaliminen ja edistäminen, Journalisti-lehti, työajoista sopiminen sekä alan arvostuksen ylläpitäminen ovat selvästi positiivisen puolella.

Mielipiteitä jakavia ja siten jossain määrin parannusta kaipaavia asioita ovat ammatillisen yhteenkuuluvuuden edistäminen, työpaikoilla tapahtuva neuvottelu- ja sopimustoiminta, liiton järjestämä koulutus, liiton tarjoamat jäsenedut ja liiton toiminta työpaikoilla. Nämä ovat siis tehtäviä, joihin osa jäsenistä on tyytyväisiä ja osa tyytymättömiä.

Eniten parannusta kaipaava tehtävä on pätkätöitä ym. uusia työmuotoja tekevien jäsenten edunvalvonta, joka on selvästi ”pakkasen puolella”. Myös jäsenten ansiotason turvaaminen ja itsensätyöllistäjien aseman parantaminen kaipaavat monien mielestä parannusta.

Nelikenttä: Tehtävissä onnistuminen suhteessa tehtävän tärkeyteen

Journalistiliiton vahvuuksia ovat laki- ja työsuhteneuvonta, ammattietiikan vaaliminen ja edistäminen, työajoista ja lomista sopiminen, alan arvostuksen ylläpitäminen ja edistäminen ja liiton toiminta työpaikoilla. Nämä viisi tekijää ovat jäsenille tärkeitä ja saavat suhteellisen hyvän arvosanan.

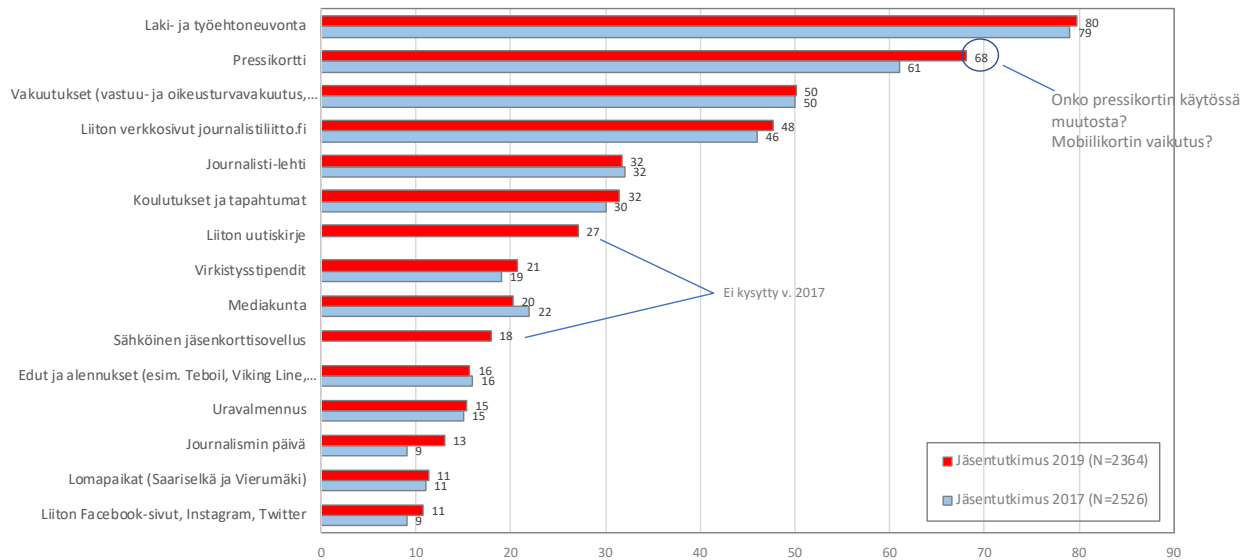
Heikkouksia ja parannusta kaipaavia asioita ovat pätkätoita ym. uusia työmuotoja tekevien edunvalvonta, jäsenten ansiotason turvaaminen, itsensäyöllistämisen aseman parantaminen, tasa-arvon edistäminen ja työpaikalla tapahtuva neuvottelu- ja sopimustoiminta. Nämä viisi kohtaa koetaan tärkeiksi, mutta niiden osalta Journalistiliitto ei ole onnistunut parhaalla mahdollisella tavalla.

Journalisti-lehti, liiton tarjoamat jäsenedut ja liiton tarjoama koulutus eivät kuulu tärkeimpien tekijöiden joukkoon, mutta ne saavat hyvän arvosanan. Näitä tekijöitä voi kutsua jäsenyyttä vahvistaviksi ja jäsenyyttä syventäviksi tekijöiksi, joilla on oma merkittävä osansa jäsen-suhteen hoidossa. Journalisti-lehti toimii myös tärkeänä yhteydenpitokanavana jäsenien ja liiton välillä.

6. Tärkeimmät jäsenpalvelut ja -edut

Kuinka tärkeänä pidät seuraavia Journalistiliiton jäsenpalveluja ja -etuja?

Erittäin tärkeä jäsenpalvelu tai -etu/ Kaikki vastaajat 2017 ja 2019 (%)

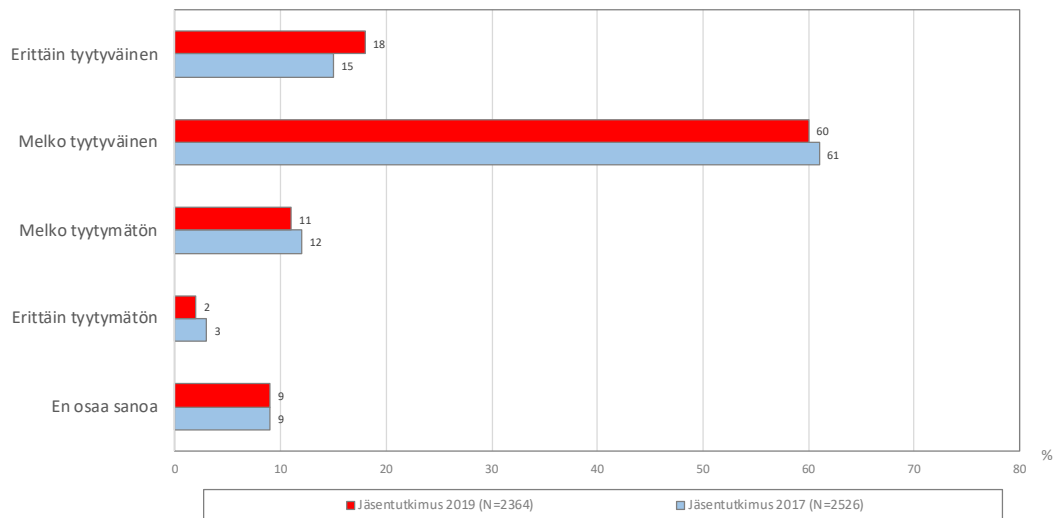
Erittäin tärkeä -vastauksilla mitattuna selvästi tärkeimmät palvelut ovat laki- ja työsuhdeneuvonta ja pressikortti. Pressikortin tärkeys on noussut edelliseen tutkimukseen nähden, muiden jäsenpalvelujen ja -etujen kohdalla ei ole merkittäviä muutoksia.

Vakuutukset, liiton verkkosivut, Journalisti-lehti, liiton uutiskirje sekä koulutukset ja tapahtumat ovat niin ikään etuja, joita yli 70 % jäsenistä pitää vähintään melko tärkeänä.

Eniten tarpeeton mainintoja kerää lomapaikat (20 % vastaajista kokee edun tarpeettomaksi). Myös edut ja alennukset, Facebook-sivut, Mediakunta, Journalismin päivä ja sähköinen jäsenkorttisovellus saavat osakseen jonkin verran tarpeeton-mainintoja.

7. Suhtautuminen Journalisti-lehteen

Kuinka tyytyväinen olet Journalisti-lehden sisältöön?

Jäsenet ovat hieman tyytyväisempiä Journalisti-lehteen kuin vuonna 2017: erittäin tyytyväisten osuus on noussut ja tyytymättömien vastaavasti pienentynyt. Yhteenlaskettuna noin kolme neljännestä (78 %) on vähintään melko tyytyväinen lehteen. Tyytyväisyys korreloi iän kanssa; nuoremmissa ikäryhmissä ollaan tyytyväisimpiä ja 50-59-vuotiaat puolestaan tyytymättöimpiä.

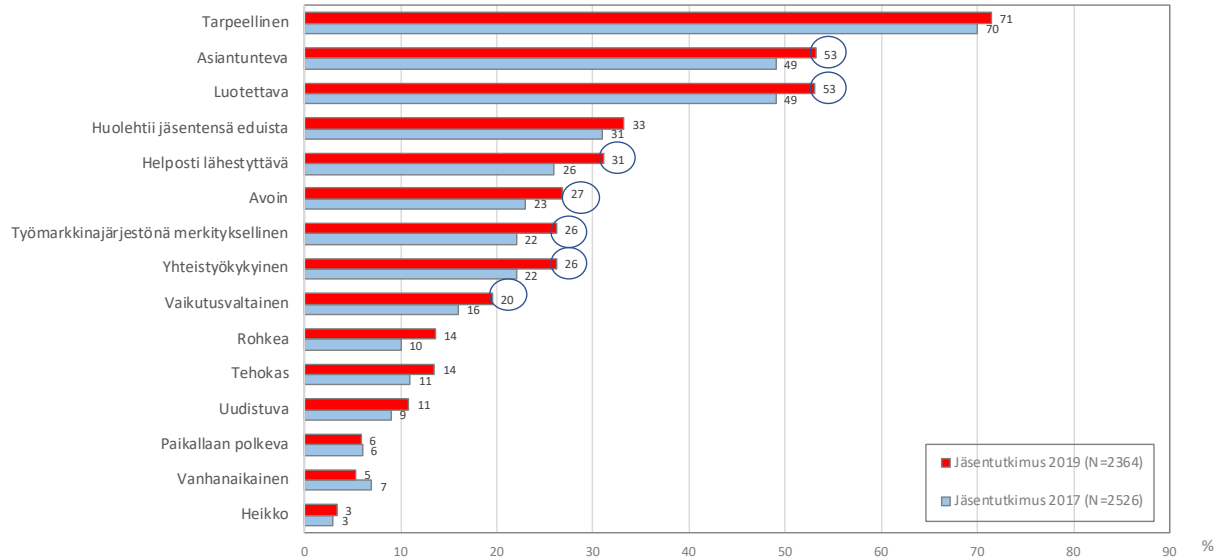
Avoimen palautteen perusteella uusi päätoimittaja on piristänyt lehteä ja kaiken kaikkiaan lehti toimii yhdysiteenä liiton ja jäsenten välillä.

Journalisti-lehti on myös tärkeimpänä pidetty viestintäkanava liittoa koskevissa asioissa.

8. Liittoa kuvaavat mielikuvaominaisuudet

Miten hyvin seuraavat ominaisuudet kuvaavat Journalistiliittoa? Vastaa asteikolla 4 = hyvin, 1 = ei lainkaan.

Kuvaa liittoa hyvin/ Kaikki vastaajat 2017 ja 2019 (%)

Yleiskuva liitosta on myönteinen. Jäsenten mielestä Journalistiliitto on tarpeellinen, asiantunteva ja luotettava. Myös huolehtii jäsentensä eduista ja helposti lähestyttävä kuvaavat liittoa.

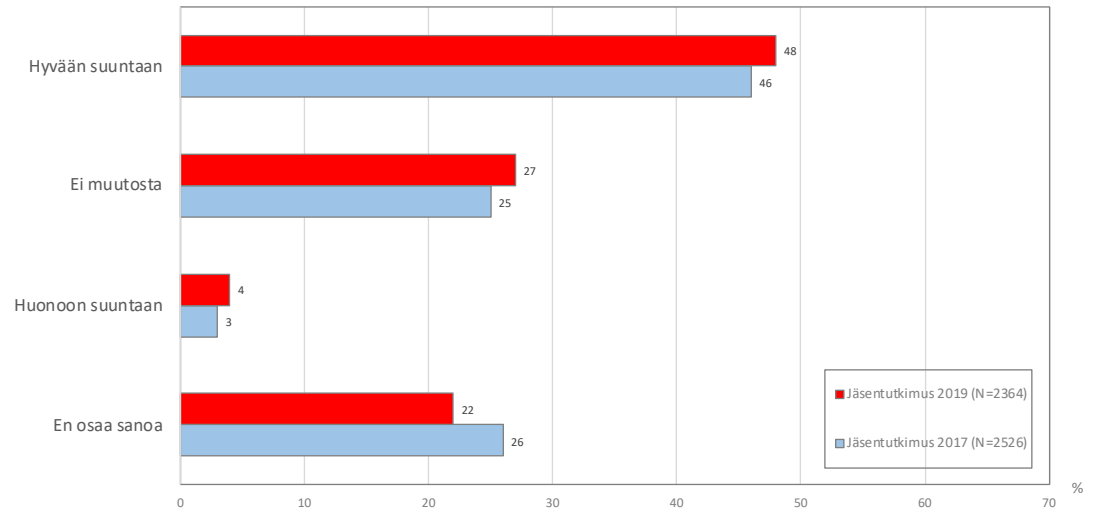
Jossain määrin mielipiteitä jakavia ja ristiriitaisia näkemyksiä herättäviä ominaisuuksia ovat uudistuva, tehokas, rohkea ja vaikutusvaltainen. Osa jäsenistä arvelee, että nämä ominaisuudet kuvaavat liittoa hyvin, mutta osan mielestä näin ei ole.

Liiton tehokkuutta, rohkeutta ja uudistuvuutta eivät kaikki jäsenet osaa arvioida, mikä näkyy suhteellisen suuressa eos-vastausten määrässä.

9. Toiminnan kehityssuunta

Mielestäni liitto on kehittynyt....

Kaikki vastaajat 2017 ja 2019 (%)

Journalistiliiton jäsenet suhtautuvat positiivisesti toiminnan kehityssuuntaan: noin puolet jäsenistä (48 %) arvelee, että liitto on kehittynyt hyvään suuntaan. Neljännes (27 %) on sitä mieltä, että toiminnassa ei ole muutosta ja vain 4 % sanoo toiminnan menneen heikompaan suuntaan. Viidennes vastaajista (22 %) ei ota kantaa.

”Hyvään suuntaan”-vastauksia annetaan hieman enemmän kuin edellisessä tutkimuksessa v. 2017, joten tyytyväisyys Journalistiliiton toimintaan on tässäkin suhteessa nousussa.